א"ל כולה כאחת היא באה ולמה אמרו בשלשה פרקים כדי לעשו' פומבי לדבר ר' יהודה בר פזי בשם רבי (א)הן נקרא ולא נבעת. לטובה [1]כל נדיב לב לרעה [2]ויתפרקו כל העם וגו' לטובה [3]ויוצא משה את העם לרעה [4]ותקרבון אלי כלכם. לטובה [5]אז ישיר משה ובני ישראל לרעה [6]ותשא כל העדה וגו' אמר ר' חייא בר אבא [7]אכן השכימו השחיתו וכל השחתה שהיו עושין בהשכמה היו עושין אותה (ב)א"ר אבא בר אחא אין את יכול לעמוד על אופיא של אומה זו נתבעין לעגל ונותנין נתבעין למשכן ונותנין. תנא ריב"ת הדא מתניתא [8]ועשית כפורת זהב טהור יבא זהב של כפורת ויכפר על זהב של עגל ר' חגי בשם רשב"נ שלש תרומות נאמרו בפ' זאת תרומת אדנים ותרומת שקלים ותרומת המשכן [9]דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' זו תרומת אדנים מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת שקלים [10]וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זו תרומת המשכן תרומת המשכן למשכן [א]מה שירצו יעשו תרומת שקלים לקרבן מה שירצו יעשו כדי שיהא יד כולן שוה. תרומת אדנים לאדנים [11]העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט. אמר רבי אבון אף בפרשה הזאת נאמר בה ג' תרומות [12]מחצית השקל תרומה לה' יתן תרומת ה' לתת את תרומת ה': בט"ו בו קורין את המגילה בכרכים: (ג)לא כן אמר רבי חלבו ר"ה רב בשם ר"ח רבה הכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה (א"ל) לא בא אלא ללמדך שכל המצות הנוהגו' באדר שני אינן נוהגות באדר ראשון (ד)ר' יוסה ור' אחא הוון יתבין א"ר יוכה לר' אחא [ב]לא מסתברא אלא לשעבר אבל לבא לא (ה)והא תני מקום שנהגו לקרותה שני ימים קורין אותה שני ימים א"ל אוף אנא סבר כן אמר רבי מנא ויאות אילו משקרייא בי"ד (ו)חוזר וקרייא בט"ו שמא אין שומעין לו אם את אומר כן נמצאת (ז)עוקר זמן כרכים בידך. תני רשב"ג אומר מצות הנוהגות באדר שני אינן נוהגות בראשון חוץ מהספד ותענית שהן שווין בזה ובזה (ח)ר' בא רבי ירמיה בשם רב ר' סימון בשם ריב"ל הלכה כרשב"ג (ט)רב הונא רבה דצפורין אמר הנהיג ר"ח בציפורין כהדא דרשב"ג לא אמר אלא הנהיג (אבל) הא להלכה לא אבל לענין שטרות (י)[ג]כותבין אדר ראשון ואדר שני סתם ר"י אומר אדר ראשון סתם

קרבן העדה

שקליהן קודם החג: כולה כאחת היא באה. לצורך כל השלשה תרומות היו תורמין בר"ח ניסן ואף שלא היו בה ממקומות הרחוקים לית לן בה שתורמין על הגבוי ועל העתיד לגבות: כדי לעשות פומבי לדבר. לפרסם ולהודיע כי כתב הפסקת טובה להביא תרומה ממקום הקרוב לירושלם והרחוק במקצת בעצרת והרחוק ביותר בחג אבל לתוך הקופות לא באו משקלי הרחוקים: הן נקרא ולא נבעת. איך אפשר לקרות פסוקים אלו בלא נעימה ורעדה: לטובה. לנדבת משכן לא הביאו כולם אלא כל נדיב לב הביאו: לרעה. במעשה עגל כתיב ויתפרקו כל העם: לטובה. במתן תורה כתיב ויוצא משה את העם ולא יצאו מעצמן: לרעה. בשילוח מרגלים ותקרבון אלי מעצמן: אז ישיר משה. וע"י התעוררות משה השירו גם בני ישראל: לרעה. בביאת מרגלים ותשא כל העדה את קולם מעצמן: אכן השכימו השחיתו. [illegible]

תקלין חדתין

[illegible]

משנת אליהו

[illegible]

[illegible]

מסורת הש"ס

א) מגלה, ב) נדרים, ג) נזיר, ד) עי' ספרי פרשת דברים ופ"ב פ' כ"ה, ה) עי' מגילה כט ב, ו) עי' הגהות הגר"א ועיין פ"ק ועיין ברמב"ן פ' תשא. (גליון הש"ס), ז) מגילה פ"ק הל"ה ופ"ב, ח) ר"ה הכל מודין, ט) הפני טיבנות, י) ר"ה לכבת, כ) מגילה ו ב, ל) נדרים פ"ח הל"ו ומגילה פ"א הלכה ה ובבלי נדרים סג א, מ) בפ"י הנוספת אלא שכותבין אדר השני תיגין ר"י אדר השני כותבין תי"ו ודי"ו.

* * *

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ב ממגילה הלכה יג טוש"ע או"ח סי' תרפח ס"ח:
ח ב טוש"ע אה"ע סימן קכו סעיף ז וטוש"ע חושן משפט סימן מג:

* * *

נוסחת הבבלי

(א) הנקרא כו': (ב) א"ר ביצא כו': (ג) לא כדין אמר ר"ח ור"ה ולכ: (ד) ר' יוסי ורבי אחא כו' א"ל ר' יוסי לרבי אחא: (ה) והא מתני' מקום כו': (ו) וחזר וקראה בט"ו: (ז) אתה עוקרת זמן: (ח) ר' ברכיה בשם רב ורב סימון כו': (ט) ר' חנא דציפורי אמר כו': (י) כותבין אדר הראשון (ואדר השני אלא שכותבין אדר הראשון) ראשון ואדר השני סתם דר"מ ר"י כו':

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' נתבעין למשכן ונותנין ובימי ר' יוסי בר' חנינא היה מתניתא כצ"ל:

* * *

הגהות הגר"א

[א] נ"ל מה שירצו יביאו וכו' לקרבן מה שירצו יביאו אבל יד כולם שוה העשיר לא ירבה ממחצית תרומת אדנים לאדנים וכו' וגירסת הספרים מה שירצו יעשו הוא שבוש דהעשיה לא היה כפי רצונם רק ההבאה בכי תרומות הנ"ל: [ב] הי"ג לא מסתברא לשעבר אלא להבא לא והא תני וכו' א"ר מני ויאות אילו בן ט"ו שקראה בי"ד ולא קראה בט"ו שמא שומעין לו אם אמרת וכו'. והי"פ הא דאר"ח הכל יוצאין וכו' לא בא לאשמועי' שאם קרא בי"ד ועבר יום ט"ו שלא בקריאה י"ד דמאי קמ"ל מאי דהוה הוה אלא דאתא לאשמועינן דלהבא לא שאם קרא בי"ד ועדיין יום ט"ו לפניו נמי אין צריך לקרות בט"ו שסבר יצא בי"ד שהוא זמן קריאה. ופריך והא תני מקום שנהגו וכו'. אילו בן ט"ו שקראה בי"ד ולא קראה וכו' כלומר שעשה כן לכתחלה שקרא בי"ד ולא בט"ו שמא שומעין לו א"כ אתה עוקר זמן כרכי' בידך וכ"ש הא אמרה דמקום שנהגו לקרות ב' ימים היינו מספק שמא הוא כרך וצריך לקרות בט"ו ואם כן אין נאמר שלכתחלה יקראו בי"ד תמיד ותעקר זמן כרכים אע"כ דלכתחלה אסור לבן ט"ו לקרות בי"ד אבל כהא דר"ח איירי דאם קרא פעם אחת כאקראי בי"ד שלא דכבר"ג לא מיעקר זמן כרכי': [ג] כותבין אדר ראשון ראשון ואדר שני סתם ר"י אומר וכו' כצ"ל:

* * *

תורה אור השלם

1. וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים כֹּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וָנֶזֶם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל כְּלִי זָהָב וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפַת זָהָב לַיְיָ: שמות לה כב

2. וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל אַהֲרֹן: שמות לב ג

3. וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר: שמות יט יז

4. וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה בָּהּ וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבֹא אֲלֵיהֶן: דברים א כב 5. אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: שמות טו א 6. וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא: במדבר יד א 7. אָמַרְתִּי אַךְ תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל עֲלִילוֹתָם: צפניה פרק ג פסוק ז 8. וְעָשִׂיתָ כַפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבָּהּ: שמות כה יז 9. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי: שמות כה ב 10. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת: שמות כה ג 11. הֶעָשִׁיר לֹא יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט מִמַּחֲצִית הַשָּׁקֶל לָתֵת אֶת תְּרוּמַת יְיָ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם: שמות ל טו 12. זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיְיָ: כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְיָ: שמות ל יג, יד